

HUWELIJKSCONTRACT NOODZAKELIJK OF OVERBODIG?

Ludo Lievens, Lievens & Co Consulting

Een degelijke successieplanning hoeft niet steeds complex te zijn en begint veelal bij het opstellen van een aangepast huwelijkscontract, nl. de keuze van het huwelijksstelsel.

Het huwelijkscontract zal vooral van belang zijn en een impact hebben bij de ontbinding van het huwelijk, bv. bij overlijden of bij een echtscheiding.

Traditioneel worden er drie stelsels onderscheiden:

- scheiding van goederen;
- gemeenschap van aanwinsten (wettelijk stelsel);
- algehele gemeenschap.

Het stelsel van algehele gemeenschap is in feite een uitbreiding op het wettelijk stelsel en komt in praktijk weinig voor. Op dit stelsel gaan we niet verder in.

Hierna bespreken wij de voornaamste principes en verschilpunten van de twee meest voorkomende huwelijksstelsels. Binnen elk huwelijksstelsel kunnen de partners onderlinge afspraken vastleggen op maat van hun specifieke situatie en in functie van hun concrete wensen en noden.

KENMERKEN “SCHEIDING VAN GOEDEREN”

Voorstelling

Indien de echtgenoten een contract afsluiten onder het stelsel van scheiding van goederen is er geen gemeenschappelijk vermogen. In theorie is dit stelsel erg duidelijk daar er slechts twee vermogens zijn:

- alles wat de echtgenoten bezitten vóór het huwelijk, blijft eigen;
- alles wat de echtgenoten verwerven tijdens het huwelijk, is eigen.

Dit stelsel kan schematisch voorgesteld worden als volgt:

Eigen vermogen van de man

Eigen vermogen van de vrouw

Gevolgen

- De schulden zijn ook eigen (uitgezonderd schulden van de huishouding). De schuldeisers van de man kunnen geen beslag leggen op de goederen van de vrouw en vice versa (bij het gemeenschapsstelsel kan er veelal ook beslag gelegd worden op het gemeenschappelijk vermogen).
- Er is een kleiner risico dat de vermogens van de beide families met elkaar vermengd zullen worden.

- Het grootste gevolg (nadeel) van dit stelsel is dat het tot een on-evenwichtige situatie kan leiden indien één van de echtgenoten beperkte beroepsinkomsten heeft (bv. omdat de ene echtgenoot zich bekommert om het huishouden, terwijl de andere alle tijd investeert in de carrière).

KENMERKEN “WETTELIJK STELSEL” (GEMEENSCHAP VAN AANWINSTEN)

Het wettelijk stelsel is automatisch van toepassing indien de echtgenoten geen huwelijkscontract sluiten. Een huwelijkscontract kan wel nuttig zijn om verduidelijkingen of afwijkingen van de wettelijke principes vast te leggen.

In het wettelijk stelsel is een deel van het vermogen gemeenschappelijk. Bijgevolg is er sprake van drie vermogens:

- het eigen vermogen van de man;
- het eigen vermogen van de vrouw;
- het gemeenschappelijk vermogen.

Schematisch ziet de vermogenssituatie eruit als volgt:

Wat is er eigen?

In grote lijnen kan gesteld worden dat bij het wettelijk stelsel volgende goederen tot het eigen vermogen van de respectievelijke echtgenoten blijven behoren:

- alles wat de echtgenoten bezaten vóór het huwelijk;
- alles wat de echtgenoten verkrijgen om niet, nl. ingevolge schenking, erfenis of testament;
- de goederen die verworven zijn met eigen middelen (mits dit bewezen kan worden).

Wat is er gemeenschappelijk?

Volgende goederen zijn gemeenschappelijk:

- alle inkomsten verkregen tijdens het huwelijk (zowel inkomsten uit arbeid als inkomsten uit goederen, zoals dividenden, interesten of huurinkomsten; ook de inkomsten uit eigen goederen zijn dus gemeenschappelijk);
- alle goederen waarvan niet bewezen is dat ze tot het eigen vermogen van één van beide echtgenoten behoren.

In theorie behoort enerzijds alles wat u vóór uw huwelijk bezat en alles wat u krijgt van uw familie tot het “eigen vermogen”, en behoort anderzijds alles wat u opbouwt tijdens het huwelijk tot het “gemeenschappelijk vermogen”.

In de praktijk klopt de theorie niet altijd omwille van het principe: dat goederen vermoed worden gemeenschappelijk te zijn tot bewijs van het tegendeel.

Voorbeeld: Indien u ooit aandelen aan toonder van de familiale patrimoniumvennootschap gekregen heeft van uw ouders, zullen de aandelen vermoed worden gemeenschappelijk te zijn, tenzij u kunt bewijzen dat u de aandelen “om niet” gekregen hebt.

VERSCHILPUNTEN TUSSEN DE BEIDE STELSELS OP HET VLAK VAN SUCCESSIE

Bij het stelsel van scheiding van goederen valt het eigen vermogen van de echtgenoot die komt te overlijden volledig in de nalatenschap. Bijgevolg wordt het volledig eigen vermogen van de overle-

dene aan successierechten onderworpen (tot ca 27%). De langstlevende verkrijgt enkel het vruchtgebruik op de nalatenschap, terwijl de blote eigendom naar de kinderen gaat. Er kan slechts in beperkte mate van deze regels afgeweken worden.

Successieplanning op gemeenschap (niet mogelijk bij eigen goederen)

Op het vlak van vererving en successie biedt het bestaan van een gemeenschappelijk vermogen het voordeel van de flexibiliteit naar de langstlevende toe.

Bij overlijden behoudt de langstlevende naast zijn/haar eigen vermogen ook de helft van het gemeenschappelijk vermogen in volle eigendom (zonder dat er successierechten verschuldigd zijn). Het huwelijkscontract kan nog een groter stuk van de koek toewijzen aan de langstlevende, maar op deze toebedeling zijn er wel successierechten verschuldigd.

Het gemeenschappelijk vermogen is een nuttig planningsinstrument om vermogensbestanddelen toe te schuiven naar de langstlevende partner.

Voorbeeld: Mevrouw heeft een appartement aan zee dat tot haar eigen vermogen behoort. Als ze het bij overlijden nalaat aan haar echtgenoot, betaalt deze successierechten op de volle pot. Als ze het inbrengt in de huwgemeenschap, kan de echtgenoot het appartement voor de helft belastingvrij verkrijgen (keerzijde van de medaille: als mijnheer eerst overlijdt, moet mevrouw successie betalen).

Zo kan er in het huwelijkscontract een keuzebeding opgenomen worden dat evenwel enkel betrekking kan hebben op het gemeenschappelijk vermogen. Dit keuzebeding is een menukaart waaruit kan gekozen worden à la carte door de langstlevende partner in functie van rechtszekerheid (maximale toebedeling van het gemeenschappelijk vermogen aan de langstlevende) en/of in functie van de optimalisatie van de successierechten (een belangrijk deel van het gemeenschappelijk vermogen toewijzen aan de kinderen). Door in het keuzebeding tevens een clause “langst leeft al” te voorzien kunnen de kinderen wat betreft het gemeenschappelijk vermogen bij een eerste overlijden op een legale manier onterfd worden.

Conclusie:

Alle gehuwden doen er goed aan hun huwelijkscontract van onder het stof te halen en alle clausules grondig na te lezen. Meestal zal een update van het contract geen overbodige luxe zijn. Een doordachte wijziging kan een belangrijke besparing op vlak van successierechten tot gevolg hebben. Bovendien kan het keuzebeding (voor het gemeenschappelijk vermogen) steeds een noodrem voorzien voor de langstlevende partner voor het geval waarbij donderwolven (ruzies onder de kinderen) boven de verdeling van de erfenis hangen.

De concrete uitwerking start bij het redigeren van het contract en de keuze van het stelsel, maar eindigt niet bij de ondertekening. Belangrijk is tevens het opvolgen van de vermogensstromen van elk van de partners en het bijhouden van de bewijsstukken. Zoniet zal bij het wettelijk stelsel een belangrijk deel van het vermogen geacht worden gemeenschappelijk te zijn. Het stelsel van scheiding van goederen is op dat vlak duidelijker.

Ludo Lievens
Vennoot - Belastingconsulent
Lievens & Co Consulting
Corporate Finance
www.lievens.be
Wittemolenstraat 47, 8200 BRUGGE
Bischoffsheimlaan 36, 1000 BRUSSEL

LIEVENS & Co Consulting
Corporate Finance
www.lievens.be

Kluwer

a Wolters Kluwer business